

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۵/۰۱/۲۱

پوهاند بشیر احمد زکریا

ترجمه: رحمت آریا

تصادم دیموکراسی ها و اتوکراسیها

(قسمت بیست سوم)

سوم : روانشناسی مردم [۱]

امروزه بیشتر روانشناسان ترجیح میدهند که به جای «روان شناسی مردم» از اصطلاحات «روانشناسی جمعیت» یا «روانشناسی عوامل الناس» استفاده کنند. تیوری های پیشرفته را معمولاً بنام تیورین های شان یاد می کنند؛ مانند : «گوستاو لوبون»، «گابریل تاردی»، «زیگموند فروید»، «ستیف ریچر»، «برلون» [۲] و غیره.

در حالی که روانشناسی فرد ممکن است نسبتاً دست نخورده باقی بماند، تأثیر جمعیت، انبوه مردم یا «توده» می تواند بر افراد غلبه کند و آنها را مجبور به از دست دادن مسئولیت خود کنند و رفتار عاطفی جمعیت را تقلید کند که اغلب اجتناب ناپذیر میشود! همانطوریکه انتظار می رود تفاوت های در بین جمعیت وجود دارد : بیرلونگ [۳] (۱۹۹۵) [۴] جمعیت را به عنوان تماشاگر، تظاهر کننده، یا فراری طبقه بندی کرد و آن را با هدف تجمعات لازم و ملزوم دانست؛ «مومبوسی» [۵] آنها را چنین تصنیف می کند : (۱) تصادفی، (۲) عادی، (۳) گویا و رسا، و (۴) تهاجمی. در بین آنها انتروپولوژیست – داکتر طب فرانسوی گوستاو لوبون [۶] تأثیر گذار ترین تیورینست شد. گوستاو تیوری سه مرحله ای عواطف و احساسات جمعیت را داشت : (۱) غرق شدن، (۲) سرایت و (۳) پیشنهاد. اولی مربوط به از دست دادن فرد از خودیت است و در نتیجه از دست دادن مسئولیت خود است. سرایت مستلزم انقیاد غیر قابل انکار فرد توسط قدرت غالب ایده ها و احساسات بر جمعیت تلقین پذیر است. رفتار جمعیت از یک «ناخود آگاه باستانی مشترک» گرفته شده است. همچنین با احساس طغیان کننده ای، اعضای جمعیت که کنترل خود را به دلیل «آگاهی جمعی» از دست داده کمتر احساس گناه می کنند. فروید بر باز کردن قفل ضمیر ناخود آگاه تأکید می کند که بر جایگاه «سوپر ایگو» [۷] (مرکز اخلاقی آگاهی) غلبه می کند و

1 - Mass Psychology

2 - Gustave Le Bon, Gabriel Tardy, Sigmund Freud, Steve Reicher, and Berlongh

3 - Berlongh (1995)

4 - Berlongh, Alexander E. 'Understanding and planning for different spectator crowds'. Safety Science. 18(4): 239-47. 1995.

5 - Momboisse

6 - Le Bon, Gustave. 'The Crowd: a study of popular mind. Whitefish, Mont. Kessinger Pub. ISBN:0-7661-3008-8

7 - super-ego

د پانو شمیره: له 1 تر 6

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ

به سطوح ابتدایی احساسات جامعه ماقبل تمدنی باز می گردد [۶] «تئوری هویت اجتماعی» پیشنهاد می کند که خود – انسان سیستم پیچیده ای است که عمدتاً از مفاهیم گروپ های عضو یا غیر عضو تشکیل شده و جمعیت با آنها شناسایی میشود (مانند عیسویان، هندوها، مسلمانان یا فعالان مدنی) که ایده هایشان اقدامات جمعیت را دیکته می کند. [۷]، [۸]

چهارم : اعراض و علائم بیماری های دیموکراسیها

آنچه که بیماری دیموکراسی تلقی میشود آنست که حکومت مردم از آن مردم نباشد، که حکومت توسط مردم، جایگزین بیروکراسی شود، و زمانی که دولت برای مردم، در خدمت مردم عادی نباشد، در عوض در خدمت نخبگان، افراد بسیار ثروتمند و در خدمت شرکت های ممتاز و قدرتمند باشد. !

این بیماری ها را چگونه تشخیص می نماییم؟ این امراض با آگاهی بیشتر از دنیایی که در آن زندگی می نمائیم تشخیص داده میشوند. آنچه که به اصطلاح، عوام فریبان ضد نخبگان اند بر امواج پوپولیزمی سوار اند که با شور و شوق نشنلیستی تحریک شده و می کوشند دیموکراسی را با اتوکراسی وصلت دهند. این به آسانی در پولند، هنگری، برتانیه و برازیل به آسانی دیده میشود، اینها فقط چند موردی اند که به آن اشاره کردیم. می توان آنرا به این گونه بیان نمود : یک میدان نبرد در حال گسترش برای برخورد جاری دیموکراسی ها با اتوکراسی ها وجود دارد، زیرا برخی از رژیم های دیکتاتور در حال بیدار کردن اژدهای فاشیزم اند. به جای اینکه شاهد سقوط سبک دومینو در دیکتاتوریها باشیم، عکس آنرا می بینیم، مانند بهار عربی، در نیانمار و کودتای وینزیویلا. کودتا های دیگری که موفقیت آمیز بوده یا تلاش کرده اند عبارتند از : ۲۰۲۱ در مالی. ۲۰۲۰ – ۲۰۲۱ در جمهوری افریقای مرکزی؛ ۲۰۲۰ دوباره در مالی، ۲۰۱۹ در ایتوپیا. از سوی دیگر بر اساس ویکی پدیا تعداد کودتا های موفق یا تلاش برای کودتا در کشور های غیر دیموکراتیک بی شمار اند مانند :

افغانستان : ۱۹۱۹ – ۱۹۹۰ (۱۰ بار کودتا)؛ البانیا : ۱۹۶۲ – ۱۹۹۲ (۳ بار کودتا)؛ ارجنتاین ۱۹۳۰ – ۱۹۷۸ (۱۲ بار) ارمنیا ۲۰۲۱ (یک بار)؛ آسترالیا ۱۹۳۴ (۱ بار)؛ بنگله دیش ۱۹۷۵ – ۲۰۱۱ (۸ بار)؛ بولیویا ۱۸۲۸ – ۲۰۱۹ (۳۴ بار)؛ برازیل ۱۸۸۹ – ۱۹۶۹ (۱۵ بار)؛ چیلی ۱۷۸۱ – ۱۹۷۳ (۳۶ بار)؛ چین ۲۴۹ م – ۱۹۳۶ (۱۹ بار)؛ کولمبیا ۱۹۵۳ (۱ بار)؛ دنمارک ۱۶۶۰ – ۱۷۸۴ (۳ بار)؛ مصر ۱۸۷۹ – ۲۰۱۳ (۶ بار)؛ انگلستان ۱۶۰۳ – ۱۶۸۹ (۷ بار)؛ ایتوپیا ۱۹۱۰ – ۲۰۱۹ (۹۵ بار)؛ فرانسه ۱۵۶۷ – ۱۹۶۱ (۱۷ بار)؛ جرمنی ۱۹۱۹ – ۱۹۴۴ (۶ بار)؛ هایتی ۱۸۰۶ – ۲۰۰۴ (۲۷ بار)؛ هنگری ۱۹۱۹ – ۱۹۵۶ (۴ بار)؛ اندونیزیا ۱۹۵۰ – ۱۹۹۸ (۴ بار)؛ ایران ۵۵۲ ق.م – ۱۹۸۰ (۲۵ بار)؛ عراق ۱۹۳۶ – ۱۹۶۸ (۶ بار)؛ ایتالیا ۱۳۵۵ – ۱۹۷۰ (۵ بار)؛ جاپان ۶۵۶ – ۱۹۷۰ (۱۶ بار)؛ لیبیا ۱۹۶۹ – ۲۰۱۶ (۵ بار)؛

⁸ - Freud, Sigmund. Group Psychology and Analysis of the Ego. Rans.Jame Strachey. W.W. Norton & Co. New York, London. 1959.

⁹ - Reicher, Stephen. Kezdin, AE (Ed.). Encyclopedia of Psychology. Washington DC: APA. pp. 374-77. ISBN: 1-55798-650-9.

¹⁰ - Momboisse, Raymond. Riots, Revolts and Insurrections. Springfield, Ill.: Charles Thomas. OCLC 512791. 1967.

مکسیکو ۱۷۹۹-۱۹۲۰ (۷ بار)؛ موراگو ۱۹۷۱-۱۹۷۲ (۲ بار)؛ میانمار ۱۹۶۸-۲۰۲۱ (۴ بار)؛ هالند ۱۷۹۸-۱۹۱۸ (۴ بار)؛ نایجیریا ۱۹۶۶-۱۹۹۳ (۸ بار)؛ ناروی ۱۵۳۷-۱۹۴۰ (۲ بار)؛ عمان ۱۹۷۰ (۱ بار)؛ پانامه ۱۹۳۱-۱۹۸۹ (۵ بار)؛ پاکستان ۱۹۵۱-۱۹۹۹ (۶ بار)؛ پاراگوای ۱۸۸۹-۱۹۸۹ (۱۹ بار)؛ پیرو ۱۹۱۴-۱۸۸۲ (۸ بار)؛ فیلیپین ۱۵۶۵-۱۹۶۹ (۳۴ بار)؛ پولند ۱۹۱۹-۱۹۸۱ (۳ بار)؛ پرتگال ۱۴۷-۱۹۷۵ (۱۲ بار)؛ رومانی ۱۸۶۶-۱۹۸۹ (۷ بار)؛ روسیه ۱۹۱۷-۱۹۹۳ (۴ بار)؛ عربستان سعودی ۱۹۶۹ (۱ بار)؛ سکاٹلند ۱۶۸۸ (۱ بار)؛ سربیا ۱۸۰۴-۱۹۱۷ (۵ بار)؛ اسپانیه ۶۰۳-۱۹۸۵ (۳۶ بار)؛ سودان ۱۹۵۸-۲۰۱۹ (۸ بار)؛ سوئزرلند ۱۷۱۷-۱۸۳۹ (۱۲ بار)؛ سوئد ۱۵۶۹-۱۸۰۹ (۷ بار)؛ سوریه ۱۹۲۵-۱۹۷۰ (۹ بار)؛ تایلند ۱۹۱۲-۲۰۱۴ (۲۱ بار)؛ تونس ۱۹۵۷-۱۹۸۷ (۲ بار)؛ ترکیه ۱۸۰۷-۲۰۱۶ (۱۵ بار)؛ یوگندا ۱۹۶۶-۱۹۸۶ (۵ بار)؛ اوکراین ۱۸۹۸-۱۹۱۸ (۸)؛ برتانیه ۱۸۰۲-۱۹۷۴ (۳ بار)؛ ایالات متحده امریکا ۱۷۱۹-۲۰۲۱ (۱۳ بار)؛ یورگوای ۱۸۹۸-۱۹۷۳ (۴ بار)؛ وینزیولا ۱۸۳۵-۲۰۰۲ (۱۱ بار)؛ ویتنام جنوبی ۱۹۶۰-۱۹۶۵ (۶ بار)؛ یمن ۱۹۶۲-۲۰۲۱ (۴ بار)؛ یوگوسلاویا ۱۹۱۹-۱۹۴۱ (۲ بار)؛ زامبیا ۱۹۹۰-۱۹۹۷ (۲ بار)؛ زیمبابوی ۲۰۰۷-۲۰۱۷ (۲ بار).

لیست شایع ترین بیماریهای دیموکراسی

۱) *از دست دادن اعتماد* : از دست دادن ارتباط مردم با قوای اجرائیه ، مقننه و قضائیه منجر به از بین رفتن اعتماد مردم نسبت به نماینده ها و حکومت شان می شود.

۲) *جهل خود خواهانه* : مقامات مهم حکومتی (نخبگان) در عایق پیله مانند پنهان و خود را در انزوا قرار میدهند این حالت باعث میشود تا مردم خواسته های شانرا، آرمان ها و انتظارات شانرا به گوش مقامات رسانده نه توانند.

۳) *از دست دادن مسؤولیت پذیری* : مادامیکه مقامات بلند رتبه اغلباً نسبت به وعده های که حین انتخابات به رأی دهنده گان داده اند عهد شکنی می کنند؛ زمانیکه حسابدهی بین مردم و حکومت منبع اصلی اعتماد مردم است، و نیروی محرکه بزرگ برای حکومت و مردم برای ایجاد نهاد ها حل منازعات میان مردم و حکومت، میان گروپ های ملی، میان شرکت های غول پیکر - اقتصادی - صنعتی، تضاد منافع با اقتصاد، امنیت، حریم خصوصی، و شستوشوی مغزی میشوند یا بوسیله پلاتفرم های اجتماعی شان از طریق تبلیغات منفی میدیای الکترونیکی و اجتماعی فریب می خورند!

۴) *کوچک شدن طبقه متوسط* : طبقه متوسطی که از لحاظ مالی نیرومند باشد ستون فقرات دیموکراسی است؛ ایجاد فرصت های بیشتر برای افراد و شرکت های فردی و خانوادگی تا ستندرد های زندگی خود و اقتصاد عمومی را بهبود بخشند.

۵) *عدم مسؤولیت پذیری رهبران در دیموکراسی ها* : یکی از عمیق ترین نمونه های از دست دادن اعتماد مردم زمانی است که مقامات حکومتی شان مانند یک دیکتاتور یا ظالمی عمل کنند که « به حکم خود» یا به «امر خدا» خود را فارغ از هر نوع مسؤولیت بدانند! هر انسانی باید در برابر "وجدان خود و حتماً در برابر افرادی که اختیارات خود را به او تفویض

د پانو شمیره: له 3 تر 6

افغان جرمن آنالین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پاروالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرو مخکي په خیر و لولئ

کرده پاسخگوی اعمال خود باشد. ضروری است که از نمایندگان شان در قبال تمام مشکلاتی که ناشی از وضع قانون بدون رضائیت مردم از طریق ريفراندم یا تطبیق هر نوع پالیسی بدون رضائیت از طریق ريفراندم اکثریت مردم بخصوص در مسائل منوط به اتحاد ملت، مداخلات خارجی در امور داخلی به مثابه نقض حاکمیت ملی بشمول حقوق رأی منصف و عادلانه برای هر شهروند میشود، احتساب بعمل آید. یک دولت دیموکراتیک نمی تواند اجازه هرگونه تحریف، سرکوب آزادی بیان و مردمی را که آزادانه رأی می دهند و ستون های اصلی دیموکراسی هستند، بدهد. رأی دادن به عنوان یک شهروند آزاد بدون هیچ مانع و فشاری دقیقاً همان اولین حق آزادی بیان در قانون اساسی است که اولین اصلحیه آن است! یکی توسط صدای شهروندی بیان میشود و دیگری با رأی شهروندی قدرتمندتر است!

۶) کار برد قوانین ضد اعتماد [۱۱]: در صورتی که قوانین، منافع شرکت های غول پیکر را نسبت به منافع عامه مردم بخاطر منافع خودخواهانه مقام نماینده رسمی حفاظت نموده بتواند، در آنصورت ريفراندم مردمی باید بر پیشنهادات مقامات و یا اصلاحات مقامات صرف نظر از منافع شخصی، سیاسی و تجارتي اعضای حکومت غلبه حاصل نماید.

۷) برای جنگ های خارجی باید هیچ نوع توجیهی وجود نداشته باشد مگر اینکه از دشمنان درگیر در جنگ شناسایی دقیق صورت گرفته و همیشه به دنبال ريفراندم های مردمی باشد.

۸) حکومت باید نهاد های را برای حل و فصل منازعات بین المللی و ملی و بین الدولتی با روش های بخوبی تحقیق شده و تثبیت شده حل منازعات ایجاد کند.

۹) افزایش نا امیدی مردم از شنیده نا شدن صدای شان؛ مسلماً مردم باید بتوانند خواسته های خود را برای اصلاحات با رأی دادن بیان نمایند.

۱۰) در انتخابات کانگرس علاوه بر اینکه مردم به نمایندگان خود رأی می دهند، مردم باید مبرم ترین اصلاحات شانرا بخاطر تصویب به اکثریت آرای کانگرس ارائه کرده بتوانند که در حال حاضر در انتخابات ایالاتی انجام می شود اما در انتخابات فدرال بصورت کافی وجود ندارد!

باید بخاطر داشته باشیم که لیبرال دیموکراسی امریکایی دفاع از حقوق فردی، از جمله آزادی بیان، دین – مذهب، سبک زندگی، تجمع، تظلم خواهی و رأی دادن «به عنوان سخنرانی» را در اولویت قرار می دهد که در قانون اساسی امریکا به عنوان امر قطعی یک دیموکراسی شناخته شده است. بسیاری از ما می دانیم که «ویکتر اوربان» از حزب راست میانه در هنگری رسانه ها را کاملاً در اختیار گرفته و پیروزی احتمالی هر حزب دیگر را ممنوع کرده است. ممکن است بیاد

11 - Anti-Trust Laws : انتی ترست یا ضد اعتماد مجموعه از قوانینی است که برای تنظیم شیوه های تجارتي به منظور اطمینان از وقوع رقابت منصفانه در اقتصاد بازار آزاد به نفع مصرف کنندگان وضع شده است. م : منبع : <https://www.techtarget.com/whatis/definition/antitrust>

داشته باشید که در فصل قبلی «پوهاند ان ایلپام» در باره خروج برتانیه از اتحادیه اروپایی یا برگزیت و انتخاب ترمپ در ایالات متحده آمریکا صحبت کرد؛ وی گفت که انتخاب شدن ترمپ در واقع منجر به طنینی در سرتاسر جهان شد که گویا احزاب دست راستی افراطی جهان از جریان راست متبادل امریکایی ایده و الهام گرفته اند. همچنان حین برگزیت برخی از برتانیایی ها نمی دانستند که خروج برتانیه از اتحادیه اروپا برای شان به چی معنی است، لطفاً فکر نه کنید که سقوط دومینو ها ادامه خواهد داشت!

پنجم : انارشی به مثابه دشمن دیموکراسی

ابتداء، بحث خویشرا از دیموکراسی ریفرا ندیم مستقیم آتن شروع کردیم، ما باید در باره دو گروپ مخالف یا اپوزیسیون قوی دیگر یعنی انارشیسیت و آزادیخواهان چپ سیاسی نیز بحث کنیم. انارشیزم از زمان دشمنی ها در میان خانواده های بدوی بشریت آغاز شده است. گاهی اوقات بی نظمی در خانواده ها رخ می دهد که توسط یک «تمرد یا عصیان» شروع میشود مثلاً عصیان علیه اقتدار والدین ، که ممکن به خوبی «انارشیسیت» و همچنان شورش خوانده شود.

همانطوریکه حدس زدیم، در طول فلسفه های رو به رشد سقراط، افلاطون و ارسطو، یک دوره از سفسطه و شک و تردید نیز وجود داشت. شک و تردید بطور کلی ممکن است به عنوان عملکرد طبیعی مغز ما برای اندیشیدن به "ایده ها"، برای تصور کردن در نظر گرفته شود، اما مغز به مشاهده پدیده ها تصادفی، و وقوع اتفاقی نیز تمایل طبیعی دارد که باعث ایجاد شک و تردید و گاه شک در ذهن ما می شود.

اضداد در جهان فیزیکی بمانند جهان تصویری ما در میتافیزیک نیز منعکس میشوند. انارشیزم به عنوان یک فلسفه سیاسی احتمالاً در دهه های اول قرن نوزدهم زمانی آغاز شد که جنبش های سیاسی خود آگاه ظهور کردند. این زمانی است که مردم نسبت به پادشاهی های مطلقه و امپراتوری های سلسله مراتبی اجباری غیر ارادی بدبین شدند، و این زمانی است که یاغیان مادرزاد و خشمگین شروع به دعوت مردم برای سرنگونی دولت و حتی زیر پا کردن نور اخلاق خانوادگی و تجاوز جنسی شان نمودند، درست آنچه که در قیام بلشویک سال ۱۹۱۷ در روسیه بوقوع پیوست. جناح آزادیخواه جنبش سوسیالیستی دیموکراتیک به عنوان ضد – تیزس در برابر اروپای بسیار قدرتمند سرمایه داری مطرح شد. این زمانی بود که جنبش انارشیزم تا جنگ داخلی هسپانیه که دوره کلاسیک انارشیزم را تا مدتی خاتمه داد بود، شگوفای شد. کلمه یونانی «ارخوس» [12] (بدون رهبر) کلمه ایست که انارشیزم از آن مشتق شده و انارشیزم برای اولین بار در انگلستان در سال ۱۶۴۲م به عنوان بی نظمی شناخته شد؛ این بی نظمی ها در انگلستان در سال ۱۵۳۹م آغاز شده بود. «پیری جوزف پرودون» [13] اولین فیلسوف سیاسی بود که خود را انارشیسیت خواند. در این اواخر خطوط منفصل کننده بین «سوسیالیست های آزادیخواه»، «چپ های جدید» و «مارکسیست های آزادیخواه» خیلی تیره و تار شده اند! «گورین» در کتاب خود «نقد سوسیالیزم اقتدار گرا» چاپ ۱۹۷۰ می نویسد که «نوام چامسکی» انارشیزم را در کنار «مارکسیزم آزادیخواه» به عنوان

12 - arkhos

13 - Pierre-Joseph Proudhon

«جناح آزادیخواه سوسیالیزم» توصیف می‌کند. بطور خلاصه، ما باید تهدیدات بسیار جدی را که در برابر طولانی‌ترین دیموکراسی آمریکا در جهان وجود دارند و اکنون تحت بمباران پوپولیست‌ها و انارشیت‌ها قرار دارد، مقابله کرده و آنرا کاهش دهیم!

ششم : مودل دیموکراسی سوئیس

ما در فصل پنجم «دیموکراسی سوئیس» را مورد بحث قرار دادیم و سپس روی چندین گزینه «سوئیتزرلند» در باب ریفراندوم یعنی در باره ریفراندوم دیموکراسی مستقیم و اصلاح آن با دیموکراسی نماینده صحبت کردیم. اینجا کمی بیشتر به آن اضافه می‌کنیم. اما اجازه بدهید تا این نکته را واضح سازم که چرا این موضوع تکراراً آورده شده و هدف مؤلف چیست که دوباره روی آن تماس می‌گیرد. در اینجا، شما برتری دیموکراسی سوئیس را به دلیلی پیدا می‌کنید که دیموکراسی سوئیس مورد توجه تعدادی از فیلسوفان سیاسی و دانشمندان علوم سیاسی به عنوان الگو برای سیاستمداران آمریکایی قرار گرفته تا برخی از عناصر قابل اجرای دیموکراسی سوئیس را برای دیموکراسی جمهوری آمریکا در نظر بگیرند. زیرا مردم باید چند نکته را برای تکمیل کردن قدیمی‌ترین، مؤفق‌ترین و قدرتمندترین دیموکراسی در جهان، دیموکراسی آمریکا، بدانند که تا هنوز به عنوان رشک جهانیان باقی مانده است. همانطوریکه قبلاً اشاره شد، این مقایسه بین دولت‌های سوئیس و آمریکا نیست، بلکه اینها عناصر کوچکی اند که طی بی‌طرفی دائمی ۲۰۵ ساله فدراسیون سوئیس در دوره زمان پخته شده و اینجا و آنجا در میان نفوس ۸.۴ میلیونی سوئیس پیدا میشود، سوئیس که ۲۸۳ بار کوچکتر از امریکاست و حدود ارضی آن از شهرک اوردینای کالیفورنیای شمالی بزرگتر نیست.

بقیه دارد

مقایسه قانون اساسی آمریکا و سوئیس

آرشیف: مقالات پوهاند بشیر احمد زکریا

د پانو شمېره: له 6 تر 6

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په څیر و لولئ